

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»

Факультет фізичного виховання і спорту

Кафедра теорії та методики фізичної культури і спорту

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Соціологія фізичної культури і туризму

Освітня програма «Середня освіта. Фізична культура»

Другий (магістерський) рівень

Спеціальність 014 Середня освіта (Фізична культура)

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри теорії та методики фізичної культури і
спорту

Протокол № 1 від “30” серпня 2020 р.

Івано-Франківськ - 2020

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Компетентності
5. Результати навчання
6. Організація навчання курсу
7. Система оцінювання курсу
8. Політика курсу
9. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Соціологія фізичної культури і туризму
Викладач (-і)	Випасняк Ігор Петрович
Контактний телефон викладача	0667776933
Е-mail викладача	kicuk80@gmail.com
Формат дисципліни	Лекційні, семінарські заняття
Обсяг дисципліни	3 кредитів ЄКТС
Посилання на сайт дистанційного навчання	www.d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	вівторок 13.30
2. Анотація до курсу	
Дисципліна призначена для студентів першого курсу(другого магістерського рівня) спеціальності 014 – Середня освіта. Фізична культура та покликана сформувати у них цілісну систему знань щодо формування та поглиблення професійно-необхідних теоретичних знань і практичних вмінь та навичок у майбутніх фахівців з соціологічного забезпечення умов їх діяльності, навчити організувати соціальну роботу, сформувати у студентів практичні навички організації формування групи, колективу; ознайомити їх з особливостями організації конкретного соціологічного дослідження в сфері фізичної культури спорту і туризму.	
3. Мета та цілі курсу	
навчити студентів організувати та проводити конкретні соціологічні дослідження розробляти та обґрунтовувати напрями залучення різних верств населення до різних видів рухової діяльності, сформувати здатність складати програму соціологічного дослідження та проводити соціально-корекційну роботу.	
4. Компетентності	
ЗК-7 Готовність особистим прикладом позитивно впливати на оточуючих з точки зору дотримання норм і рекомендацій здорового способу життя ФК-5 Здатність налагоджувати зв'язки з особами, залученими до педагогічного, рекреаційно-оздоровчого та організаційно-управлінського процесів, з метою підвищення його ефективності ФК-10 Розробляти програми і методичну документацію у сфері фізичної культури з врахуванням соціальних, морфо-функціональних, психологічних особливостей контингенту різного віку і статі, природних і економічних особливостей регіону ФК-17 Здатність направляти всі види своєї професійної діяльності на пропаганду здорового способу життя різних груп населення, на формування фізичної культури особистості, як комплексної, цілеспрямованої системи на основі міждисциплінарного підходу ФК-18 Здатність розробляти, реалізовувати і контролювати соціально значущі програми по залученню різних груп населення до активних занять фізичною культурою і пропаганди здорового способу, використовуючи новітні технології	

5. Результати навчання

ПРН-2 Знати базові основи психології, педагогіки та розуміє загальні закономірності розвитку особистості, прояви особистісних якостей, вікові особливості учнів старшої школи, студентів та інших груп населення

ПРН-9 Вміти розробляти і реалізувати методики, технології і прийоми навчання, аналізувати результати процесу їх використання в організаціях, що здійснюють освітню діяльність, в тому числі в умовах інклюзії

ПРН-20 Розуміти важливість навчання упродовж життя і вдосконалення своєї набутої під час навчання кваліфікації.

6. Організація навчання курсу

Обсяг курсу					
Вид заняття			Загальна кількість годин		
лекційні заняття			14		
семінарські заняття / практичні / лабораторні			28		
самостійна робота			48		
Ознаки курсу					
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)		Нормативний / вибірковий	
1	014 Середня освіта (Фізична культура)	1		Н	
Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Літера тура	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Змістовий модуль 1. Соціологія фізичної культури і спорту	Лекції	1,4,7,1	6		Згідно розкладу
	Практичні заняття	1	14		
	Самостійна робота		28		
Тема 1. Соціологія фізичної культури і спорту як наука та її місце в системі наук.		1,2,19, 20	Загальне уявлення про соціологію фізичної культури і спорту. Соціологія фізичної культури і спорту як наукова і навчальна дисципліна. Базові поняття навчального курсу «Соціологія спорту і туризму». Зміст і структура, цілі і задачі, функції соціології фізичної культури спорту і туризму. Спільне і основні відмінності соціології спорту і туризму від інших соціальних дисциплін. Історичні аспекти розвитку соціології спорту і туризму.	5 балів	Згідно розкладу
	Лекції		1		
	Практичні заняття		2		
	Самостійна		8		

	робота				
Тема 2. Місце і роль фізичної культури і спорту в соціальних інститутах суспільства	Лекції Практичні заняття Самостійна робота	3,5,16, 20	Фізична культура і спорт як соціальний інститут. Соціальні функції фізичної культури. Специфічні функції спорту. Місце і роль фізичної культури і спорту в соціальних інститутах суспільства. Ціннісний потенціал фізичної культури і спорту як основа формування фізичної культури особистості. Інноваційні компоненти педагогічної системи освоєння цінностей фізичної культури і спорту. Основні напрямки в діяльності ЗМІ з питань пропаганди цінностей фізичної культури і спорту.	5 балів	Згідно розкладу
Тема 3. Соціологічні проблеми спортивної діяльності.	Лекції Практичні заняття Самостійна робота	4,7,15, 21	Відмінні характеристики спорту вищих досягнень і інших різновидів спорту. Соціальні протиріччя, які визначають кризову ситуацію в розвитку спорту вищих досягнень. Розвиток олімпійського руху, проблеми гуманізації спорту вищих досягнень. Соціологічний прогноз розвитку спорту вищих досягнень в 21 столітті. Соціалізація спортсмена. Поняття і основні риси спортивної кар'єри. Періоди розвитку. Особливості соціальної адаптації спортсменок. Соціальна адаптація спортсменів після завершення спортивної кар'єри.	5 балів	Згідно розкладу

Змістовий модуль 2. Соціологія туризму	Лекції Практичні заняття Самостійна робота		8 14 20	5 балів	Згідно розкладу
Тема 1. Поняття і соціальне значення спортивного туризму.	Лекції Практичні заняття Самостійна робота		Туризм – як соціальне явище. Поняття і соціальне значення спортивного туризму. Туризм як вид торгівлі послугами і механізм комунікації. Категоріальний апарат соціології туризму. Складові елементи соціального інституту туризму. Мотиви туристичної діяльності. Рекламне забезпечення туризму.	5 балів	Згідно розкладу
Тема 2. Поняття і соціальне значення туристичної подорожі.	Лекції Практичні заняття Самостійна робота	5,9,14, 16	Поняття і соціальне значення туристичної подорожі. Туризм як сфера відпочинку і специфічний засіб формування особистості. Потреби та цілі, які задовольняються туризмом. Ритуальна основа туристичної діяльності, як засіб самоствердження і соціалізації людини.	5 балів	Згідно розкладу
Тема 3. Поняття про конкретне соціологічне дослідження, його методологію, методіку і процедуру.	Лекції Практичні заняття Самостійна робота	6,8,12, 19	Поняття про конкретне соціологічне дослідження, його методологію, методіку і процедуру. Методологічні основи соціологічного аналізу. Процес дослідження, етапи дослідницької роботи.	5 балів	Згідно розкладу

Контрольна робота	Практичні заняття Самостійна робота	4,6,8,1 4	Запитання тем 1-4	5 балів	Згідно розкладу
		2	4		

7. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	<p>Система оцінювання знань студентів з кожної навчальної дисципліни включає поточний, модульний та семестровий контроль знань.</p> <p>Поточний контроль здійснюється під час проведення лекційних, практичних, індивідуальних занять і має на меті перевірку знань студентів з окремих тем навчальної дисципліни та рівня їх підготовленості до виконання конкретної роботи. Оцінки у національній шкалі («відмінно» — 5, «добре» — 4, «задовільно» — 3, «незадовільно» — 2), отримані студентами, виставляються в академічних журналах.</p> <p>Модульний контроль проводиться (виставляється) на підставі оцінювання результатів знань студентів після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни — змістового модуля.</p> <p>Завданням модульного контролю є перевірка розуміння та засвоєння певного матеріалу (теми), вироблення навичок проведення розрахункових робіт, вміння вирішувати конкретні ситуативні задачі, здатності осмислювати зміст даної частини дисципліни, уміння публічно чи письмово подати певний матеріал. Форми модульного контролю та система оцінювання рівня знань та вмінь студентів визначаються кафедрою та відображаються у робочій навчальній програмі дисципліни. Кількість балів за кожний модуль (оцінка контролю у балах) визначаються кафедрою.</p> <p>Семестровий (підсумковий) контроль проводиться у формі екзамену. Екзамен — форма підсумкового контролю, яка передбачає перевірку розуміння студентом теоретичного та практичного програмного матеріалу з усієї дисципліни, здатності творчо використовувати здобуті знання та вміння, формувати власне ставлення до певної проблеми тощо. Форма проведення екзамену може бути письмова, письмово-усна, у формі тестових екзаменаційних завдань. Зміст екзаменаційних завдань та критерії оцінювання встановлюються кафедрою.</p>
Вимоги до письмової роботи	<p>При виставленні балів за модульний контроль оцінюються: рівень теоретичних знань та практичні навички з тем, включених до змістових модулів, самостійне опрацювання тем, проведення розрахунків, лабораторних робіт, написання рефератів, опрацювання завдань робочих зошитів, підготовка конспектів навчальних чи наукових текстів, тощо.</p> <p>Якщо студент не склав змістовий модуль з поважних причин, які підтверджені документально, то він має право на його складання з дозволу зав. кафедри (за заявою).</p>
Практичні заняття	<p>Відповідь студента на практичному занятті оцінюється за 4-бальною системою:</p> <p><i>5 балів</i> – Студент вільно володіє навчальним матеріалом; висловлює свої думки; творчо виконує індивідуальні та колективні завдання; самостійно знаходить додаткову інформацію</p>

	<p>та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань; вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення власних знань; комунікативні уміння та навички сформовані на високому рівні; може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання і оцінити результати власної практичної діяльності; виконує завдання, не передбачені навчальною програмою; вільно використовує знання для розв'язання поставлених перед ним завдань.</p> <p><i>4 бали</i> – Студент вільно володіє навчальним матеріалом, застосовує знання на практиці; узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає незначні граматичні помилки у порівняннях, формулюванні висновків, застосуванні теоретичних знань на практиці; за зразком самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою; має стійкі навички виконання завдань.</p> <p><i>3 бали</i> – Студент володіє навчальним матеріалом поверхово, фрагментарно; на рівні запам'ятовування відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків; знайомий з основними поняттями навчального матеріалу; комунікативні уміння та навички сформовані частково; під час відповіді допускаються суттєві граматичні помилки; має елементарні нестійкі навички виконання завдань; планує та виконує частину завдань за допомогою викладача.</p> <p><i>2 бали</i> – У студента не сформовані комунікативні уміння та навички; студент допускає велику кількість граматичних помилок, що ускладнює розуміння; студент не володіє навчальним матеріалом; виконує лише елементарні завдання, потребує постійної допомоги викладача.</p>
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>Допуск до іспиту становить мінімум 25 балів, максимум 50 балів; бал за складання іспиту (підсумковий контроль) становить максимум 50 балів.</p>

8. Політика курсу

- Студент повинен вчасно приходити на заняття. Викладач може не допустити студента до заняття, якщо він/вона спізнився без поважної причини.
- У випадку пропуску 5 чи більше практичних занять без поважної причини, студент може бути не допущений до підсумкового контролю (екзамену), або його/її підсумкова оцінка буде знижена;
- Студент повинен добросовісно готуватися до усіх видів поточного, модульного та підсумкового контролю;
- Студент має брати активну участь на практичних заняттях;
- Студент повинен бути толерантним у спілкуванні з викладачем та іншими студентами, зокрема під час обговорення дискусійних питань на заняттях;
- Студент на свій вибір має зробити переклад 5 різножанрових текстів, що виносяться на індивідуальну роботу;
- Студент може відпрацювати будь-яке пропущене заняття чи вид контролю;
- Заборонено користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час опитування та виконання письмових завдань.
- У випадку порушення норм академічної доброчесності під час виконання завдань поточного, модульного чи підсумкового контролю, студент отримує «0» балів.
- Якщо студент має претензії до викладача через оцінювання, якість надання послуг тощо, спершу треба повідомити про це самого викладача; якщо проблему не вдалося вирішити, студент має право звернутися до завідувача кафедри чи керівництва факультету;
- Студент повинен неухильно дотримуватися правил внутрішнього розпорядку навчального закладу; інших видів політики, передбаченої нормативними документами, що регулюють

9. Рекомендована література

1. Оніщук Л.М., Соціологія спорту: курс лекцій для студентів денної форми навчання спеціальності 017 «Фізична культура і спорт». Полтава: Національний університет імені Юрія Кондратюка, 2021. 140 с
2. Оніщук Л.М. Соціологія фізичної культури і спорту: навчальний посібник для студентів денної форми навчання спеціальності 017 «Фізична культура і спорт». Полтава: Національний університет імені Юрія Кондратюка, 2021. 135 с.
3. Оніщук Л.М. Методичні вказівки до практичних занять із навчальної дисципліни «Соціологія фізичної культури і спорту». Полтава: Національний університет імені Юрія Кондратюка, 2021. 85 с
4. Дюпре Б. Соціологія фізичної культури і спорту: 50 ідей, о которых нужно знать / Бен Дюпре; пер. с англ. М. Александровой. М.: Фантом Пресс, 2014. 208 с.
5. Горський С. В. Соціологія туризму // Соціологія : навчальний посібник / Горський С. В. – К., 2003. – 408 с.
6. Лукашевич М.П. Спеціальні та галузеві соціологічні теорії : навч. посіб. / М. П. Лукашевич, М.В. Туленков. – 2-ге вид., допов. і випр. – К. : МАУП, 2004. – 464 с.
7. Спеціальні та галузеві соціології : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл. / В.Є. Пилипенко (ред.). – К. : Каравела, 2003. – 300 с. – (Серія “Вища освіта в Україні”).
8. Паначев В. Д. Социализация личности студента в процессе физкультурно-спортивной деятельности / Паначев В. Д. – Пермь: Изд-во ПГТУ, 2007. – 348 с.
9. Лукашук В.І. Основні етапи розвитку соціології спорту / В.І. Лукашук // СОЦІОПРОСТІР : міждисциплінарний збірник наукових праць з соціології та соціальної роботи. – 2011. – № 1 (2).
10. Столяров В.И. Социология физической культуры и спорта (основные проблемы, новые подходы и концепции) / Столяров В.И. – М., 1999.
11. Лубышева Л. И. Социология физической культуры и спорта : Учеб. пособие / Лубышева Л. И. – М. : Издательский центр «Академия», 2001. – 240 с.
12. Мильштейн О.А. Анкетирование как средство общения социолога с респондентами в сфере физической культуры и спорта : Методические рекомендации [для студентов института физической культуры] / О. А. Мильштейн, Ю. А. Прокопчук. – Краснодар : ГЦОЛИФК, Краснодарский ГИФК, 1991.
13. Новикова С. Методика составления социологической анкеты по физической культуре (курс практической социологии) : Учебно-методическое пособие / Новикова С. – М. : РГАФК, 1996.
14. От идей Кубертена к модели спорта XXI века (Духовность. Спорт. Культура. Вып. Первый). Сб./Сост. И ред. В.И. Столяров. – Москва, Смоленск: Гуманитарный Центр «СпАрт» РГАФК, Смоленская Олимпийская Академия, 1996.
15. Кулаков А. П. Измерение в социологии : учеб. пособие / А. П. Кулаков ; Новосиб. гос. архитектур.-строит. ун-т. – Новосибирск : НГАСУ (Сибстрин), 2005. – 124 с.
16. Головатий М.Ф. Соціологія молоді : Курс лекцій / Головатий М.Ф. – К. : МАУП, 2006 – 2-е вид., перероб. і доп.. – 304 с.
17. Соціологія : Посібник для вузів / За ред. В.Г. Городяненка. – К. : Академія, 2002. – 334 с.
18. Лукашук В.И. Функции спорта как социального института / В.И. Лукашук // Методологія, теорія та практика соціологічного аналізу сучасного суспільства: Збірник наукових праць. – Харків : ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2004. – С. 437-440.
19. Кириленко О.М. Спортивна активність населення України: соціологічний аналіз / О.М. Кириленко // Методологія, теорія та практика соціологічного аналізу сучасного суспільства : Збірник наукових праць. – Харків : ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2006. – с.305-314.
20. Закон України “Про фізичну культуру і спорт” [Електронне видання] // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 14. – Ст. 80. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=3808-12>.
21. Фізична культура // Вікіпедія – вільна енциклопедія [Електронне видання]. – Режим доступу: http://uk.wikipedia.org/wiki/Фізична_культура.

22. Васильченко О.А. Роль спорту в предупрежденні девіантного поведіння молодіж / О.А. Васильченко // Нова парадигма (Альманах наукових праць). – Вип. 29. – Запоріжжя: ЗДУ, 2003. – С. 122-126.
23. Васильченко О.А. Напрямки соціологічних досліджень в області фізичної культури та спорту / О.А. Васильченко // Методологія соціального пізнання: здобутки й проблеми. Матеріали Всеукраїнської науково-теоретичної конференції 25 травня 2005 року. – Київ – Запоріжжя: Просвіта, 2005. – С. 253-254.
24. Васильченко О.А. Шляхи подолання та запобігання девіантної поведінки серед спортсменів / О.А. Васильченко // Матеріали V міжнародної науково-практичної конференції "Гуманізація вищої освіти: філософські виміри" (м. Бердянськ, БДПУ, 14-16 червня 2005 р.). – Бердянськ: БДПУ, 2005 – С. 64-65.
25. Лой Дж. Состояние и перспективы социологии спорта / Дж. Лой, Г. Кеньон, Б. Макферсон // Хрестоматія по соціології спорту; [сост. В. И. Столяров, Н. Н. Чесноков, Е. В. Стопникова]. – М. : Физическая культура, 2005. – Ч. 1. – С. 44 – 49.

Інформаційні ресурси

26. Наукова бібліотека ПНУ імені Василя Стефаника. – м. Івано-Франківськ, вул. Чорновола, 57, тел. (0342) 59-60-34, pnu-lib@rambler.ru
27. Івано-Франківська обласна універсальна наукова бібліотека імені І.Франка. – м. Івано-Франківськ, вул. Чорновола, 22, тел. (0342) 75-01-32; fax: 3-21-89; E-mail: libifua@gmail.com
28. Освітньо-кваліфікаційна характеристика підготовки спеціаліста за спеціальністю «Фізичне виховання».

INTERNET – ресурси:

- a. <http://socio.rin.ru> – Портал по соціології з великим кількістю інформації.
- b. <http://i-soc.com.ua> – Інститут соціології Національної академії наук України.
- c. <http://kiis.com.ua> – Київський міжнародний інститут соціології (КМІС).

Викладач: _____ І. П. Випасняк.